GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę Nro. 119. 26. Lipca 1817.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Listy z Brodów donoszą o świetnem i serdecznem przyięciu NN. Cesarstwa Ichmość w tem wolnem handlowem mieście. N. Cesarz dawał posłuchanie tameczznym Władzom cywilnym i woyskowym, Przełożonym gminnym i kupcom, których wypytywał się dokładnie o teraźnieyszy stan handlu. NN. Cesarstwo Ichmość byli na Mszy w Kościele katolickim, a wieczorem oglądali świetne i gustowne oświecenie miasta, tudzież synagogę tameczną. Cała ludność Brodzka witała ich wszędzie, gdzie się tylko pokazać raczyli, nayżywszemi okrzykami radości. Podczas odjazdu NN. Cesarstwa Ichmość, który w dniu 17stym b. m. o god. 6stey z rana nastąpił, mnóstwo zgromadzonych mieszkańców żegnało Ich z nayserdecznieyszemi życzeniami.

Z Rohatyna (w Cyrkule Brzeżańskim) *dnia 17. Lipca.* — Doznaliśmy tu nadzwyczayney odmiany powietrza. Z rana od godziny 7mey była pogoda prześliczna, atmosfera czysta, lecz upał słoneczny wielki. O samey godzinie 12stey południowey pokazała się chmura od zachodu ku południowi, która, powiększaiąc się szybko, spuściła się nisko i zaćmiła horyzont tak grubo, iż dzień zamienił się w noc nayciemnieyszą. Wtem powstała nagle niepodobna do opisania burza, tak gwałtowna i mocna, srożąc się linią od Halicza i Bursztyna ku Złoczowu, z gradem i ulewą nadzwyczayną, iż chaty, stodoły, szopy, sterty siana, dachy z domów, ogromne drzewa po lasach, owocowe po sadach w mgnieniu oka powywracała, pozrywała i pounosiła. Grad spadł rzęsisty iak laskowy orzech, a gdzie niegdzie i większy, ale rzadszy, i leżał od południa, aż nazaiutrz na łokiec, a gdzie niegdzie i na półtora łokcia wysoko, wytłukłszy pod wyż rzeczoną linią zboża i ogrodowiny, pozabiiawszy gęsi i cielęta po pastwiskach, tudzież inne ptastwo, a ludzi uciekaiących z pola zraniwszy i skrwawiwszy. Wezbrane potem wód potoki poruynowały młyny, młynki i łotoki, a cała ta klęska, którey pamięć długo potrwa — była dziełem pół godziny *).

Wiadomości zagraniczne.

Brazyliia i Portugaliia.

Gazety Paryzkie umieściły uchwałę N. Króla Brazyliyskiego i Portugalskiego (ieszcze pod dniem 9tym Stycznia r. b. wydaną), według którey naystarszy Syn Jego Królewskiey Mci Don Pedro, a nadal wszyscy Krolewice Następcy tronu, Królewicami Następcami tronu zjednoczonych Królestw Portugalii Brazylii i Algarbii nazywać się, a oprócz tego tytuł Xiążąt Braganckich zatrzymać maią. Pierworodny Syn Królewica Następcy ma tytuł Xiążęcia Beira.

Rejencya Portugalska dowiedziawszy się o wypadkach w Brazyliyskiey Prowincyi Pernambuco, kazała natychmiast fregatę i korwetę uzbroić, i obadwa te okręty dla blokowania portu Pernambuco wysłać. Odpłynęły iuż one na mieysce przeznaczenia swoiego. Kapitan fregaty wiezie poniższą odezwę Gubernatorów Portugalskich do mieszkańców w Pernambuco.

„Gubernatorowie Królestwa Portugalii i obydwóch Algarbii dowiedziawszy się o straszliwym zamachu, który dnia 6go Marca i dni następuiących w Pernambuco zrobiono, uyrzeli wszystkich dobrych Portugalczyków przyiętych boleścią i gniewem na to, że kupa wichrzycieli i buntowników, co przytłumiła w was gwałtem na chwilę uczucia honoru i wierności, który h tak wiele złożyliście dowodów, dała Europie naypierwszy przykład wiarołomstwa Portugalczyków przeciwko prawemu ich Monarsze."

„Czyliż te potwory, które od dwudziestu i pięciu lat tak srogie ucisku po wielkiey czę-

*) Według gazet Wiedeńskich były także wodległeyszych i bliższych okolicach Wiednia, tudzież w Karyntyi bardzo wielkie burze, grzmoty, deszcze i grady, po których zimne wiatry nastąpiły.

ści okręgu ziemskiego rozszerzały, ieszcze krwi i łez nie są sytemi? Bez wątpienia są one narzędziami, których sprawiedliwość Boga, rozwiązłością i libertyństwem ostatnich czasów rozgniewanego, używa, aby Europę ukarać, i dać całemu Swiatu straszny przykład surowości, z iaką Wszechmocny bezbożnych, nie szanuiących praw iego, gnębi i poskramia."

„Czy podobna, aby wiadomość nieszczęść, iakie rewolucyjna wściekłość aż do chwili, gdzie im Opatrzność koniec położyła, na cały Swiat ściągała, nie mogła was cofnąć od okropney przepaści, w którą was ci nieprzyiaciele porządku pogrążyć usiłuią?"

„Mogąż oni, ci nędzni stronnicy naynieszczęśnieyszey rewolucyi, te nikczemne i niegodziwe narzędzia nayzaiedleyszego tyrana, którego spłodziły, mogąż oni w iakim zakącie Swiata, do którego się wiadomość o owey nieszczęśliwey epoce przedarła, znaleźć ludzi, coby się łudzić dali przez mamiące mowy i przez zasady, których fałszywość doświadczenie dowiodło, i których smutne a nieuchronne skutki wskazuie?"

„Nie, mieszkańcy Pernambukańscy; Portugalczykowie, bracia wasi, nigdy temu wierzyć nie mogą; owszem są przekonani, że, ieżeli przemoc i sidła zdradzieckiego spisku prawość waszą na chwilę przytłumić zdołały, sami skruszycie kaydany, które was uciskaią, i okażecie Swiatu, iż, ieżeli się w wieku zepsucia i rozwiązłości wpośród was naśladowcy haniebnego zdraycy Kalabara znaleźli, potomkowie Vieirów, Vidaerow, Esmaronów i Henryków Diazów, ieszcze tchną ku Monarsze swoiemu duchem miłości i wierności, który ich tak uzacnił, i którego dowody dzieie potomności podały na zaszczyt mieszkańców Pernambukańskich, których obecnie ci okropni rewolucyoniści niezatartem piętnem splamić usiłuią."

„Niewola, z którey was owi bohatyry niegdyś wydzwignęli, nie była tak uciążliwa, iak ta, która wam teraz zagraża. Jeżeli Hollenderzy dla różności religii, czystość i wolne wykonywanie wiary, którą my wyznaiemy, nadwerężali, usiłuią ci buntownicy wszystkie wyobrażenia moralne i religiyne z gruntu wykorzenić; a luboć dla przystoyności pod maską obłudy występuią i udaią, iakoby szanowali religiię, z którey szydzą i którą w odezwach swoich zaprzeczaią, czyniąc tym sposobem Opatrzność współwinowaycą naycięższey zbrodni, iakiey się Lud dopuścić może — zbrodni zdradzenia Monarchy swoiego, — możecie iednakowoż bydź zapewnieni, że skoroby tylko raz celu swoiego dopięli, naowczas zdarliby zasłonę, która prawdziwe ich zamiary kryie, i doznalibyście od nich tey samey nietolerancyi, o którą nas fałszywie obwiniaią; nietolerancyi, iakiey się im podobni we Francyi trzymali, i iaką ta sekta, wszelki porządek nienawidząca, zawsze trzymać się będzie."

„Kiedy Hollenderzy Kray ten zawoiowali, chcieli was z bogactw waszych złupić. Ci, którzy was obecnie gnębią, nie iane maią zamiary. Mało zależy na tem, czyli się oni Portugalczykami, czyli też Brazyliyczykami nazywaią; oderwani przez zepsucie swych zasad od wszelkich węzłow boskich i ludzkich, które człowieka do obowiązków obywatelskich, i do stosunków przyiaźni i pokrewieństwa wiążą, będą zawsze gotowymi nieograniczoney żądzy bogactwa i mocy łupieztwa, tym to nieszczęsnym i nienasyconym namiętnościom poświęcić wszelkie względy, przez które człowiek poważaiący cnotę namiętności owe poskramia."

„Jakieyże wiary, iakiey czci, iakiey rzetelności można się spodziewać po ludziach, którzy te uczucia nogami depcą? Jakiegoż bezpieczeństwa może się spodziewać bogaty, ieżeli naywyższa władza dana iest w ręce ludzi, w których skarby iego tylko ognistszą żądzę złota rozdrażniaią. Szczęściem, powinny smutne wypadki rewolucyi Francuzkiey, którey zasady oni wyznaią, otworzyć oczy wszystkim Właścicielom i Ludom, co będąc przez buntowników za narzędzie użytemi, ze szkodą swoią, ale niestety zapóźno poznaią, że pochlebna mowa, którą Lud aż do nayniższych stanów uwodzono, była tylko zręcznie przyprawioną trucizną, która się w niepohamowaną dowolność i w nędzę naynieznośnieyszą wyradzała."

„Jeżeli takie są skutki, które dzisieysze zasady rewolucyyne za sobą pociągnąć muszą, iak ie też rzeczywiście w Europie za sobą pociągnęły, iakież nieszczęścia nie zagrażaią Brazylii w obecnym iey stanie? Przykład wyspy St. Domingo iest tak przerażaiącym i w tak świeżey pamięci, że będzie dostatecznym do odstraszenia właścicieli ziemi."

„Czemprędzey przeto, mieszkańcy Pernambukańscy, zniszczcie tę potworę, chcącą spokoynych Brazyliyczyków pogrążyć w terroryzmie anarchii, którą wy, dzięki Opatrzności, tylko z roczników historyi znacie. Zgładźcie czemprędzey iadowitego węża, który was bez ratunku pochłonie, ieżeli mu dozwolicie czasu do wzrostu. Przywróccie natychmiast prawą Władzę, a naśladuiąc przodków

wszych, powróćcie do posłuszeństwa powszechnie ukochanemu Monarsze, prawdziwemu Oycu Ludów, które dlań bohaterskie poniosły ofiary."

„Gubernatorowie Królestwa Portugalii i Algarbii, uwiadomieni o zamachu przeciwko udzielności Królewskiey, i o gwałtowności, z iaką tak zwany Rząd tymczasowy zatrzymuie własność Portugalską, którą sobie zapewne chce przywłaszczyć, aby uniknąć niebezpieczeństwa; a przekonani, że podczas krytyczności tego rodzaiu wszyscy Poddani Jego Królewskiey Mości bez zwłoki powinni starać się o to, aby w kolebce stłumić bunt, który, gdyby się utrzymał, Kray ten roskoszny mogłby krwią zalać, — rozkazali mi imieniem Króla, abym, oczekuiąc dalszych, naywyższych rozkazow Jego, z siłą zbroyną pod rozkazami moiemi zostaiącą, blokadę tey Prowincyi rozpoczął. Ta blokada, która wkrótce znaczniejszą siłą zbroyną wzmocnioną bydź ma, będzie trwała dopóty, póki Jego Królewska Mość innych rozporządzeń nie wyda, albo dopóki się wiernym mieszkańcom Pernambukańskim nie powiedzie zrzucić z siebie ciężącego na nich iarzma, i przywrócić łagodny i prawy Rząd Jego Królewskiey Mości."

„Prawo-myślący mieszkańcy Pernambukańscy doznaią od wyznaczonych na to woiennych okrętów Królewskich wszelkiey pomocy i obrony, iakiey tylko do przywrócenia spokoiu i posłuszeństwa w tey ważney części posiadłości Królewskich potrzebować będą. Niech żyie Krol, Pan nasz!"

„Na pokładzie fregaty Perola."

(Podpisano) Dowodca, Józef Marya Monteiro, Kapitan fregaty.

Listy z Brazylii donoszą, iż fregata 32działowa i bryg 18działowy trzymaią port Pernambuco w zamknięciu. Znayduie się na nich blisko 600 ochotników. Powstańcy w Pernambuco sposobią się do obrony. Stronnicy Królewscy zdobyli pewne miasteczko w Prowincyi Pernambuco, które się za buntownikami oświadczyło. Jak tylko eskadra Portugalska stanęła przed Pernambuco, natychmiast bryg powstańców schronił się do portu. Chciano ieszcze uzbroić bryg i dwa statki kanonierskie; lecz zapewne nie wypłyną. Wspomniona eskadra wezwała wszystkie okręty Amerykańskie w Pernambuco, ażeby się z tamtąd we 24 godzinach oddaliły. Rząd powstańców dał im nakoniec potrzebne paszporta. Woysko powstańców w Pernambuco, składa się z 6000 ludzi, i obozuie pod miastem.

List z Rio-Janeiro pod d. 10. Kwietnia, zawiera co następuie: — „Panuie tu zupełna spokoyność i mieszkańcy są przychylni Rządowi. Woysko nasze, które powraca z Monte-Video i Maldonado, mabydź w potrzebie użyte przeciwko Pernambuco. Wypłynęły z tąd ieszcze dnia 3. b. m. 3 fregaty i brygi na trzymanie portu Pernambuco w zamknięciu."

Statek poctowy Osborn przywiózł do Londynu wiadomości z Rio-Janeiro dochodzące do d. 6. Maia, a z Bahii do dnia 18. tegoż miesiąca. Pierwsze zawieraią w sobie, iż Rząd przysposabia wyprawę przeciwko Pernambuco, i spodziewano się, że dnia 7. Maia popłynie 6000 woyska na 9 statkach przewozowych i 2ch okrętach woiennych. Wiadomości zaś z Bahii wyrażią, iż sposób myślenia tamecznych mieszkańców iest dobry; przydaią iednak, iż lękać się potrzeba, aby woysko Królewskie nie doznało dzielnego odporu od powstańców w Pernambuco, którzy czynią naywiększe przygotowania do obrony.

Według doniesień z Lizbony pod dniem 20. Czerwca, wsiądzie w Oporto na statki blisko 4000 woyska pod dowodztwem Jenerała Pampeluna i popłynie do Brazylii.

Zaymuią się iak naygorliwiey instrukcyą processu przeciwko spiskowym w Portugalii. Baron Eben miał bardzo ważne uczynić zeznania, w skutku których więcey ieszcze osob aresztowano. W Lizbonie i w Portugalii zostawało wreszcie wszystko w spokoyności, a dzielne środki Rejencyi i niezmordowana czynność Marszałka Beresforda, zniweczyły zupełnie plany spiskowych, które, iak słychać, połączone były ściśle z zamysłami Hiszpańskiego Jenerała Lacego i stronników iego. Spiskowi chcieli obalić obadwa Rządy, i cały półwysep zjednoczyć przez wspólną republikańchą Konstytucyę, którey zasadą miała bydź Konstytucya Stanów Hiszpańskich (Cortes).

Hiszpaniia.

Donoszą z Barcellony pod dniem 15. Czerwca, że się sprawa Jenerała Lacego ku końcowi zbliża. Jenerał Castannos miał w tey mierze surowe rozkazy od nowego Ministra Woyny odebrać. Spodziewaią się, że los Lacego i iego współprzysiężonych, po naywiększey części Woyskowych rangi podrzędney, za kilka dni rozstrzygnionym będzie, a wielu iest tego zdania, że Lacy, chociażby nawet i na śmierć skazanym został, przebaczenie otrzy-

)(2

mać może, ponieważ doniesienie o skazaniu iego w nayradośnieyszey dla Monarchy epoce (podczas połogu Krolowey) do Madrytu doyd zie.

Minister Przychodów wydał poniższy okólnik do wszystkich Intendentów (Zwierzchnikow) Prowincyi Hiszpańskich: „Gdy W. Panu udzielam wyrok z dnia 30. Maia powszechne systema przychodów ustanawiaiący, tudzież przepisy zachowywania się przy rozkładzie i poborze podatków, wraz z Bullami Jego Świątobliwości Piusa VIIgo w tym przedmiocie wydanemi, rozkazuie mi N. Król Jegomość żądać od WPana w imieniu Jego wyraźnego oświadczenia: czyli się WPan do dostateczney dzielności, stałey chęci i innych potrzebnych przymiotow poczuwasz, ażeby dzieła energiynie dokonać, i w powierzoney WPanu Prowincyi uchwały Jego Krolewskiey Mości z naywiększą dokładnością wykonać i utrzymać, a to bez żadney wymówki i bez naymnieyszego zwolnienia we wszystkich częściach, wyrokiem i rozporządzeniem Królewskiem objętych. Jeżeli się WPan tego podeymiesz, podpadniesz na wszelki wypadek naysurowszey odpowiedzialności za każdy skutek rozkazom Królewskim w ogólności, lub w części przeciwny; ieżeli się zaś WPan tego nie podeymiesz, będzie Jego Królewska Mość umiał ocenić rzetelność i otwartość Jego, a maiąc wzgląd nad to, na co ta cnota zasługuie, będzie się starał zaszczytnym sposobem zapewnić pomyślność WPana i rodziny Jego. — W Madrycie dnia 4. Czerwca 1817."

Według wiadomości Madryckich z dnia 20. Czerwca, podpadł nowy plan przychodów wielu sprzecznościom, i zniechęcił naybardziey Xięży i możną Szlachtę. Uważano, że się papiery rządowe nie podnosiły.

Francya.

Pewien juwiler i szmelcmistrz w Paryżu robili pierścienie, ktore zewnątrz Pensée, a za pociśnieniem sprężyn, wizerunek Bonapartego pokazywały. Skazano ich za to na 3miesięczne więzienie i na karę pieniężną 50 franków. Nie pomogło to nic juwilerowi, iż dowiódł świadkami, że za Rządu Bonapartego robił podobne pierścienie z ukrytym wizerunkiem Ludwika XVIII.

Nieczynni Jenerałowie Francuzcy Belair i Domangel, tudzież Margrabina Lavalette, którey mąż w skutku wyroku sądowego od roku iuż w więzieniu siedzi, zostali aresztowani.

Sąd prewotalny w Lugdunie skazał d. 30. Czerwca z pomiędzy 21 wichrzycieli z Gminy St. Andreol, 3 na śmierć, 7 na deportacyę, 2 na pięcioletnią robotę, a resztę uwolnił. W wyroku wyrażony iest następuiącemi słowy zamiar ich buntu w dniu 9. Czerwca: „Chcieli Rząd obalić lub odmienić, Francuzow przeciwko władzy Krolewskiey uzbroić, oraz mordować i rabować."

O doniesionych (*w 116stym numerze gazety naszey*) niełądach w Sztrasburgu zawieraią ieszcze pisma publiczne co następuie: „Po ostatnich wypadkach urządzono tamże na nowo gwardyę narodową, i znacznie ią zmnieyszono; bowiem w skutku rozporządzenia Królewkiego, tylko maiętnieyszych mieszczan do spisu przyymowano. Tak więc zeszła liczba w czynności pozostałey gwardyi narodowey na 2400 ludzi, a zatem o połowę niżey, aniżeli dotychczas. To wbudziło nieukontentowanie w owych, którzy dotychczas maiętnieyszych w służbie zastępowali. Gdy przeto po ukończonem nowem urządzeniu, oddział do odbywania straży wyznaczony w dniu 1. Lipca pierwszy raz wyruszył, ścigał go liczny tłum pospólstwa, otoczył i wygwizdał. Chciano zapewne skłonić gwardystow, aby się rozeszli i służby nie pełnili; lecz oni nie zważaiąc na to ciągnęli na mieysce zgromadzenia się, a ztamtąd na wyznaczone posterunki. Pierwsze osoby z kupy rozruch wznieciaiącey pochwytano natychmiast, inne zaś wieczorem, i oddano ie pod Sąd. Z resztą nieznaczące to zbiegowisko wnet rozproszono. Według zeznania podróżnych, którzy dnia 3. Lipca z rana ze Sztrasburga wyiechali, nie zaszedł tam iuż więcey żaden nieład."

Oznaymienia Paryzkie, Petites Affiches, zawieraią doniesienie o sprzedaży włości Verriere pod Rombouillet, należącey do byłego jeneralnego Dyrektora Poczt Lavaletta; włość tę sprzedano w obecności żony tego człowieka, którego za cywilnie umarłego poczytuią.

Turcya.

Według doniesień z Konstantynopola odprawiła się tam d. 2. Czerwca w Seraiu ta uroczystość, iż według zwyczaiu wschodniego czteroletniemu Następcy tronu Ottomańskiego, Szechzadowi Abdulhamidowi, ogolono pierwszy raz głowę i turban na nią włożono. Część włosow iego posłano na ofiarę do Kaby (świętego domu w Mecce).